A xeopolÃtica da â primavera Ã¡rabeâ

Description

A rebeliÃ³n popular acaecida a comezos de 2011 en Tunisia, que acabou coa autocrÃ¡tica presidencia de Zine El Abidine Ben AlÃ, estÃ¡ reproducindo os seus efectos na veciÃ±a Exipto, sacudida desde o pasado 25 de xaneiro por unha vaga interminable de protestas populares que colocan nunha delicada posiciÃ³n ao seu octoxenario presidente Hosni Mubarak, no poder desde 1981.

Se ben os actuais acontecementos en Exipto supoÃ±en a maior contestaciÃ³n social e a peor crise polÃtica para Mubarak, estes non exactamente sentenciarÃan a definitiva caÃda do seu rÃ©xime. Ante isto, a actual rebeliÃ³n exipcia semella manter contornos similares Ã¡ presentada en IrÃ¡n en 2009, tras unha elecciÃ³ns presidenciais consideradas pola oposiciÃ³n iraniana e Occidente como presuntamente fraudulentas.

Independentemente do que suceda en Exipto, o escenario actual aborda un inÃ©dito mapa xeopolÃtico no Magreb, na zona mediterrÃ¡nea e en Oriente PrÃ³ximo, impulsado por un explosivo cÃ³ctel de crise econÃ³mica, frustraciÃ³n social ante a falta de perspectivas profesionais e demandas de apertura polÃtica. Albania viviu fortes protestas pola alza de alimentos, colocando nunha delicada posiciÃ³n ao goberno de AlÃ Berisha.

Igualmente, Alxeria, Iemen e Xordania presentaron protestas nas rÃºas, que incluso deron paso Ã¡ sÃºbita remociÃ³n do goberno xordano e Ã¡s promesas do mandatario iemenita de non presentarse Ã¡ reelecciÃ³n. Deste modo, a faÃsca contestataria pode igualmente espallarse cara o Magreb, o Golfo PÃ©rsico e, incluso, PaquistÃ¡n, escenarios sumamente estratÃ©xicos para os intereses europeos e estadounidenses.

Estamos asÃ presenciando a â??primavera democrÃ¡tica Ã¡rabeâ?•?. En principio, resulta evidente que os cidadÃ¡ns Ã¡rabes comezan a perder o medo ao poder represivo, demandando unha necesaria apertura democrÃ¡tica. O exemplo tunecino convÃ©rtese nunha referencia ata agora impensable no mundo Ã¡rabe, asÃ como nun escenario rexional aparentemente indescifrable para EEUU e a UniÃ³n Europea, incapaces de reaccionar cun peso polÃtico decisivo e, incluso, adoptando contraditorias posiciÃ³ns sobre os cambios que estÃ¡n acontecendo nesa rexiÃ³n.

Se a rebeliÃ³n popular exipcia finalmente acaba co rÃ©xime de Mubarak como sucedera en Tunisia con Ben AlÃ, a sÃºa caÃda suporÃa un golpe estratÃ©xico para Occidente e Israel, que observan a Exipto como un aliado xeopolÃtico e militar de gran importancia dentro do mundo Ã¡rabe, asÃ como un actor clave para repeler o ascenso polÃtico e electoral do islamismo. Deste modo, o rÃ©xime de Mubarak verÃase seriamente obstaculizado para renovarse nas mans do seu fillo Gamal Mubarak, de 47 anos, de cara Ã¡s prÃ³ximas elecciÃ³ns presidenciais pautadas para setembro, dando paso a unha transiciÃ³n igualmente complexa, similar Ã¡ tunecina.

Un eventual Exipto post-Mubarak sacudido por unha rebeliÃ³n popular co mais que probable apoio do poderoso estamento militar exipcio, poderÃa converterse nunha referencia ineludible noutros contextos como Alxeria, pero con posible menor impacto en Libia ou Marrocos, tomando en contra a aÃnda sÃ³lida lexitimidade popular e control polÃtico por parte dos seus respectivos gobernantes, o libio Muammar Gadafi e o monarca marroquÃ Mohammed VI.
Pero probablemente Ã© en Oriente PrÃ³ximo onde se observarÃan os maiores efectos dun eventual triunfo das revoluciÃ³ns tunecina e exipcia. Baixo diversos parÃ¡metros, Xordania e os territorios palestinos poderÃa presenciar importantes protestas populares. Pola sÃºa banda, Israel perderÃa en Mubarak a un aliado estratÃ©xico dentro do mundo Ã¡rabe, tomando en conta que Exipto foi o primeiro paÃs Ã¡rabe en recoÃ±ecer en 1978 a existencia do Estado israelÃ.

O aliÃ±amento entre Tel Aviv e O Cairo permite unha contenciÃ³n xeopolÃtica clave ante a eventual influencia iraniana en Oriente PrÃ³ximo, asÃ como de cara a repeler o accionar dos movementos islamitas, como o palestino Hamas. Outro caso Ã© Occidente, sorprendido polos acontecementos en Tunisia e Exipto: EEUU e Europa tentan subitamente desmarcarse de rÃ©ximes autoritarios aliados, incluso tentando moderar as sÃºas respectivas transiciÃ³ns a travÃ©s de actores polÃticos como o ex Premio Nobel exipcio Mohammed ElBaradei.

Pero a dinÃ¡mica dos cambios no mundo Ã¡rabe pode anunciar escenarios inesperados (ou incluso indesexables) para os intereses occidentais, en especial ante a perspectiva de ascenso do islamismo polÃtico. Se ben no caso exipcio non semella clara a fortaleza de ElBaradei como lÃder da rebeliÃ³n contra Mubarak, o seu novo escenario polÃtico poderÃa identificar o ascenso e popularidades do ilegalizado movemento dos IrmÃ¡ns MusulmÃ¡ns como actor polÃtico clave na transiciÃ³n, un aspecto que poderÃa reproducirse noutros paÃses Ã¡rabes. Incluso, TurquÃa, gobernada por un partido islamita moderado como o AKP, tenta influÃr no escenario xeopolÃtico demandando unha transiciÃ³n pacÃfica en Exipto.

Tal e como ocorrera coa infrutuosa rebeliÃ³n iraniana de 2009, as actuais revoluciÃ³ns tunecina e exipcia permiten igualmente ilustrar a influencia das redes sociais (Twitter e Facebook) e da telefonÃa mÃ³bil Ã¡ hora de capitalizar as protestas. Pero resta observar se Tunisia e, eventualmente, Exipto continuarÃ¡n a vaga de rebeliÃ³ns populares que anteriormente acabaron con rÃ©ximes autoritarios en Serbia (2000), Xeorxia (2003), UcraÃna (2004) e QuirguizistÃ¡n (2005 e 2009). En todo caso, as sociedades Ã¡rabes estÃ¡n presenciando unha necesaria (e inevitable) primavera polÃtica.

Acceso ao artigo orixinal no repositorio web 1998-2012

APARTADOSTEMATICOXEOGRAFICOS

Ã•frica   ARQUIVO

IDIOMA

Galego

Date Created
Febreiro 6, 2011

Meta Fields

Autoria : 3713

Datapublicacion : 2011-02-06 00:00:00